

VÝVOJ TRHU TRANSPORTBETÓNU NA SLOVENSKU A V EURÓPE ■ CONCRETE MARKET DEVELOPMENT IN SLOVAKIA AND EUROPE

Patrik Polakovič

Článok uvádza štatistickú shrnutie vývoje trhu transportbetónu vo Slovenskej republike a porovnáva je s vývojom vo vybraných evropských zemích i v Európe ako celku. ■ The statistical summary of the development of the concrete market in the Slovak Republic are compared with the same data of chosen European countries as well as the whole Europe.

Od konca roku 2008 zaznamenávame na Slovensku nepretržitý pokles stavebnej produkcie sprevádzanej poklesom trhov stavebných materiálov. Pochopiteľne, betón nie je žiadnou výnimkou. V tejto súvislosti som sa rozhodol pozrieť na trh betónu tak na Slovensku, ako aj v zahraničí s cieľom pochopiť dynamiku vývoja, ako aj potenciál ďalšieho poklesu prípadne východísk pre jeho opätovný rast.

Objem výroby dosiahol v roku 2010 podľa odhadov Slovenskej asociácie výrobcov transportbetónu 2,4 mil. m³ betónu. Znamená to, že iba v priebehu dvoch rokov trvajúcej krízy sa Slovensko vrátilo späť do roku 2004. S jedným veľkým rozdielom. Kým v roku 2004 boli kapacity výroby betónu primerané vtedajšiemu dopytu, rast trhu betónu v rokoch 2005 až 2008 pritiahol do odvetvia viacero nových hráčov, väčšina pôvodných účastníkov trhu svoje kapacity taktiež rozširovala, čo privedlo slovenský trh s betónom ku výraznému previsu ponuky nad dopytom. Objem predaja kulminoval v roku 2008, kedy sa v krajine vyrobilo 3,7 mil. m³ betónu, takže predaj poklesol za nasledujúce dva roky o 35 %. V roku 2011 možno očakávať ďalší pokles na úrovni 5 až 10 % oproti roku 2010.

Na rozdiel od Slovenskej republiky zaznamenáva EÚ nepretržitý pokles už od roku 2006. V roku 2006 dosiahla výroba transportbetónu v EÚ 396,6 mil. m³. V roku 2008 to už bolo iba 368,1 mil. m³ a v roku 2010 dokonca len 279,5 mil. m³, čo predstavuje oproti roku 2006 pokles o takmer 30 %.

Je veľmi zaujímavé sledovať dynamiku vývoja v jednotlivých krajinách. V roku 2010 boli zaznamenané najväčšie poklesy výroby v Španielsku, Írsku a Holandsku. Naopak, rast výroby betónu bol zaznamenaný v severských krajinách, v prípade Švédska a Fínska dokonca dvojciferný. Čo bolo jeho príčinou?

Severské krajiny zaznamenali poklesy výroby v roku 2009, na druhej strane vplyvom masívnych investícií vlády do infraštruktúrnych projektov bol tento trend už v roku 2010 zvrátený. V prepadoch predaja v období rokov 2006 až 2010 kraľuje Španielsko, kde sa objem výroby prepadol o 61 % z 98 mil. m³ v roku 2006 na 39 mil. m³.

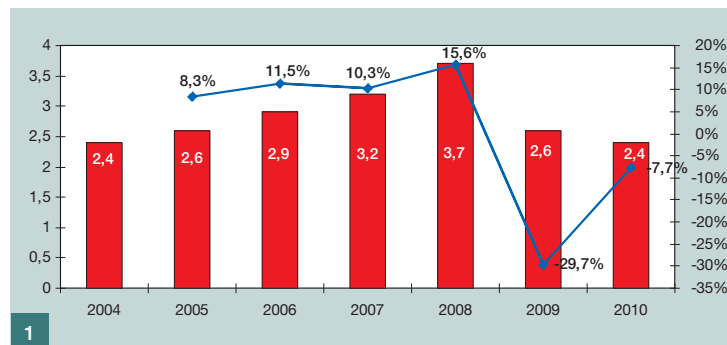
Rok 2011 je naďalej rokom ďalších poklesov vo väčšine krajín EÚ. Európska asociácia výrobcov transportbetónu odhaduje, že výroba transportbetónu v EÚ poklesne v roku 2011 o 3 až 5 %.

Pri odhadovaní potenciálu rastu/poklesu trhu považuje väčšina odborníkov za veľmi dobrú pomôcku indikátor spotreby betónu na jedného obyvateľa. Kde sa nachádza Slovenská republika? V roku 2010 predstavovala spotreba betónu na jedného obyvateľa iba 0,44 m³. Toto číslo je podstatne nižšie, ako je priemerná spotreba v EÚ, ktorá predstavovala 0,62 m³. Spotreba na obyvateľa členských krajín ERMCO

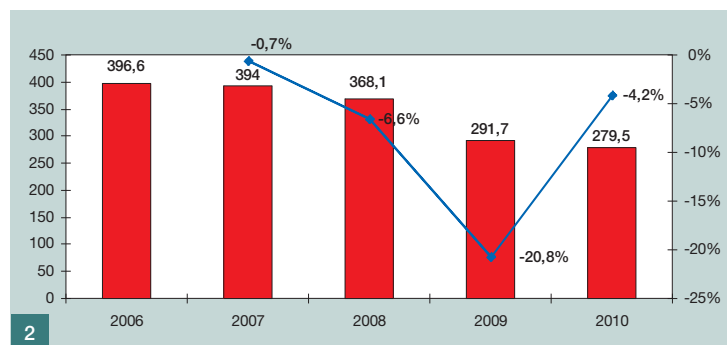
(vrátane Nórska, Švajčiarska, Turecka a Izraelu) predstavovala dokonca 0,71 m³. V prípade, ak by spotreba na jedného obyvateľa v SR dosiahla priemer EÚ, objem predaja by vzrástol o 430 000 m³, t.j. 18 %. Samotný nárast spotreby bude jednou z hlavných priorít SAVT v budúcnosti. Betón sťažuje o priazeň investorov a architektov s inými stavebnými materiálmi a tu vidím veľký priestor na rast celového „koláča“.

Slovensko nezaostáva za EÚ len v spotrebe betónu na obyvateľa, ale aj v podiele čerpaného betónu. Kým v EÚ sa v priemere prečerpá 42 % betónu, v Slovenskej republike je to iba 28 %. Tu sa opäť nachádza skrytý potenciál na nárast výnosov a koniec koncov aj ziskovosti sprevádzanej zvyšujúcou kvalitou služieb pre stavebné firmy. V rámci EÚ vykazujú najvyšší podiel čerpania Grécko a Fínsko. Naopak, na konci sa nachádzajú Írsko a Veľká Británia, kde sa čerpá 5, resp. 20 % dodaného betónu.

Veľmi zaujímavý je i pohľad na ceny v Európe. Ceny zahŕňajú okrem samotného betónu aj ceny dopravy a čerpania. Z hľadiska porovnania je viditeľné, že najvyššie ceny sa nachádzajú v Nórsku, Dánsku, Švédsku, Veľkej Británii, Francúzsku

1

2

Obr. 1 Objem výroby betónu v SR v mil. m³, zdroj: ERMCO, SAVT

■ Fig. 1 Concrete production volume in millions m³, source: ERMCO, SAVT

Obr. 2 Vývoj trhu betónu v EÚ v mil. m³, zdroj: ERMCO ■

■ Fig. 2 Development of the concrete market in EU in millions m³, source: ERMCO

Obr. 3 Spotreba transportbetónu v m³ na jedného obyvateľa, zdroj: ERMCO ■

■ Fig. 3 Consumption of transport concrete in millions of m³ / per inhabitant, source: ERMCO

Obr. 4 Podiel prečerpávaného betónu [%], zdroj: ERMCO, SAVT

■ Fig. 4 Share of pumped concrete [%], source: ERMCO

Obr. 5 Ceny betónu v Európe vrátane ceny dopravy a čerpania, zdroj: ERMCO, SAVT ■

■ Fig. 5 Price of concrete in Europe, incl. transportation and pumping fees, source: ERMCO

a Švajčiarsku. Slovenská republika sa radí skôr medzi krajiny s podpriemernou výškou cien. Na druhej strane stále sú ceny v SR vyššie ako v niektorých krajinách zažívajúcich fenomén cenovej vojny. Medzi tieto krajiny radíme Poľsko, Maďarsko, Holandsko, Grécko, Španielsko a Portugalsko.

ZÁVER

Vyhliadky betonárskeho odvetvia na Slovensku nie sú ružové. Pokles stavebníctva v roku 2009 a 2010 pokračuje aj v tomto roku. V roku 2012 nemožno očakávať podstatnú zmenu. Trh bude naďalej charakterizovaný výraznou prevahou ponuky nad dopytom.

Šancou na zmiernenie tejto nerovnováhy je budovanie konkurencieschopnosti betónu na úkor iných stavebných materiálov. Zvýšenie podielu betónu na úkor železa, skla, tehál prípadne asfaltu automaticky zvyšuje dopyt, a tým pádom aj rast odvetvia. Následne je možné očakávať pozitívny vplyv na vývoj cien, ktoré sú dnes ťažko schopné pokryť celkové náklady ako aj potrebné reinvestície. Je preto nevyhnutné posilniť spoluprácu betonárov s architektmi ako aj stavebnými inžiniermi, a to predovšetkým prostredníctvom asociácií.

Ing. Patrik Polakovič, MBA
Prezident Slovenskej asociácie
výrobcov transportbetónu

